

DOI <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2025-9-193-209>

УДК 004.774:37(091)(100+477)-051]:303.446.4

Христина Серета,

науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-4510-7173
e-mail: seredak83@gmail.com

Тетяна Дерев'янка,

молодший науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0003-3980-7584
e-mail: t.derevyanko@ukr.net

ЦИФРОВИЙ РЕСУРС «ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» У КОНТЕКСТІ ВІДКРИТОЇ НАУКИ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті здійснено історіографічний аналіз проблеми про цифровий інформаційно-бібліографічний ресурс «Педагоги України та світу» Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в контексті відкритої науки. Актуальність розвідки обґрунтовано важливістю цілісного розгляду праць українських учених, присвячених різноманітним аспектам функціонування зазначеного ресурсу, що дало б змогу визначити перспективні напрями подальшого студіювання. Актуалізовано поняття педагогічної історіографії, педагогічної біографіки та цифрової педагогічної біографіки в умовах поширення цифрового педагогічного біографічного знання. Наголошено на значенні електронного ресурсу для популяризації педагогічного біографічного знання, який, крім того, знаходиться у відкритому доступі й завдяки цьому сприяє реалізації Національного плану щодо відкритої науки та Концепції розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024–2030 роки.

Відібрано, систематизовано та класифіковано праці українських учених про розглядуваний ресурс за декількома ознаками: мовою видання; типами видань, у яких ці матеріали опубліковано; тематичним спрямуванням. Отримані результати унаочнено та представлено на відповідних графіках. З'ясовано, що

переважають українськомовні статті; для публікації здійснених розвідок автори надають перевагу українським фаховим науковим виданням категорії «Б». За тематичним спрямуванням усі віднайдені праці умовно поділено на чотири групи: публікації, які висвітлюють цифровий ресурс загалом; статті, де ресурс згадується побіжно в контексті досліджуваної авторами проблематики; матеріали, присвячені конкретній сторінці ресурсу; праці, де представлено кілька сторінок, об'єднаних спільною ознакою. Констатовано, що найчисельнішою є третя група.

Визначено перспективи подальших досліджень, що полягають у вивченні матеріалів конференцій і тез українських учених про різноманітні аспекти функціонування електронного ресурсу «Педагоги України та світу», а також праць закордонних науковців щодо технологій створення, змісту, підходів до поширення в інформаційному просторі цифрових біографічних ресурсів.

Ключові слова: цифровий інформаційно-бібліографічний ресурс «Педагоги України та світу», відкрита наука, політика відкритого доступу, педагогічна історіографія, цифрова педагогічна біографіка.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Запровадження політики відкритої науки є одним із ключових напрямів розвитку наукового потенціалу України в умовах війни та подальшого відновлення держави. Актуальність впровадження стандартів відкритої науки визначається національними пріоритетами соціально-економічного розвитку, зобов'язаннями країни-кандидата на вступ до ЄС, необхідністю інтеграції у Європейський дослідницький простір і Європейський простір вищої освіти, а також важливістю забезпечення стійкого розвитку України як потужної європейської держави.

Зважаючи на зазначене, складно переоцінити значення поширення цифрового педагогічного біографічного знання в інформаційному просторі України та світу. Цим займається, з-поміж інших напрямів своєї діяльності, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ), де з 2008 р., а наразі – у межах виконання наукового дослідження (далі – НД) «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023–2025, керівник – дійсний член (академік) НАПН України Лариса Березівська), здійснюється постійне наповнення та оновлення цифрового інформаційно-бібліографічного ресурсу «Педагоги

України та світу» (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2025). Як зазначає Л. Березівська (2024), цей ресурс забезпечує легкий доступ до інформації, сприяє прозорості та співпраці освітньо-наукової спільноти. Наукові, науково-педагогічні й педагогічні працівники, здобувачі освіти можуть широко використовувати його в наукових дослідженнях і освітній практиці, а також ділитися біографічною інформацією про відомих та маловідомих освітян минулого задля збереження історичної пам'яті.

Аналіз основних досліджень і публікацій.

Історіографічний аналіз засвідчив, що проблеми відкритої науки, відкритого освітнього простору, відкритих електронних науково-освітніх систем і середовищ тощо вивчала низка українських учених (В. Биков, О. Коновал, О. Курганова, Л. Лупаренко, М. Мар'єнко, О. Пінчук, М. Шишкіна та ін.). У своїх розвідках вони, зокрема, досліджували програмні й функціональні аспекти створення і підтримки українських онлайн-енциклопедичних ресурсів (Буков & Luparenko, 2023); аналізували методологічні засади формування хмаро орієнтованих систем відкритої науки (Мар'єнко та ін., 2022); розкрили освітній потенціал електронних виставок історико-культурних фондів наукової бібліотеки (Курганова & Лобузін, 2022) тощо.

Кількість публікацій науковців, присвячених висвітленню різних аспектів функціонування цифрового інформаційно-бібліографічного ресурсу «Педагоги України та світу», є досить значною. Проте досі цілісно не узагальнено й не систематизовано такі праці, що дало б змогу визначити перспективні напрями подальшого студіювання.

Важливими для нас є дослідження закордонних учених щодо цифрових біографічних ресурсів. Звісно, що в них не йдеться про розглядуваний ресурс, однак вони прислужаться в методологічному вимірі. Зазначимо, що науковців у світі цікавлять як теоретичні, так і прикладні аспекти створення, функціонування та змістового наповнення біографічних інформаційних систем у глобальному цифровому середовищі. Так, наприклад, S. Skarl здійснив огляд

авторитетних вебресурсів із біографічною інформацією, охопивши відомих осіб і представників конкретних професій або країн (Skarl, 2012); Р. Arthur проаналізував процес адаптації національних біографічних словників до умов цифрової епохи шляхом упровадження комп'ютерних методів дослідження та використання онлайн-платформ із метою підвищення доступності та інтеграції біографічної інформації (Arthur, 2014); Е. Нувönen разом зі своїми колегами розповіли про портал «BiographySampro», який використовує Semantic Web для публікації та збагачення біографій, демонструючи нові можливості для цифрових гуманітарних розвідок (Нувönen et al., 2019).

Мета та завдання статті: проаналізувати публікації українських учених про цифровий ресурс «Педагоги України та світу», систематизувати й класифікувати їх для визначення ступеня розкриття цієї проблеми та перспектив подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Актуальність цифрових ресурсів у контексті відкритої науки

Серед завдань, визначених урядом України в Національному плані щодо відкритої науки (Кабінет Міністрів України, 2022), є, зокрема, такі: «1) забезпечення відкритого доступу до наукових результатів та науково-технічної інформації»; «4) популяризація науки, поширення наукових знань...» тощо. Саме їх покликаний виконувати електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Педагоги України та світу» ДНПБ, який є невід'ємним складником національного цифрового гуманітарного простору в умовах розбудови незалежної України, формою поширення біографічних знань, що об'єднує творчі зусилля українських істориків освіти, біографістів, бібліографів. Як уже зазначалося, ресурс постійно поповнюється та оновлюється, а також знаходиться у відкритому доступі, що дає змогу всім охочим ознайомитися з його контентом – понад 90 сторінками з розлогою структурованою за рубриками інформацією про українських і закордонних педагогів. Зауважимо, що оскільки сторінки ресурсу створюються й

оновлюються в результаті історико-біографічних розвідок, здійснених під час виконання НД, це забезпечує відкритий доступ до його результатів усім зацікавленим особам. Таким чином, функціонування цифрового ресурсу сприяє також реалізації Концепції розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024–2030 роки ([НАПН України, 2024](#)).

Про актуальність та затребуваність цього цифрового ресурсу свідчить статистика його відвідувань: у 2024 р. вона становила приблизно 48 тис. із різних країн світу: США (1295); Німеччина (892); Польща (590); Китай (410); Франція (374); Чехія (256); Індонезія (298) (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2025).

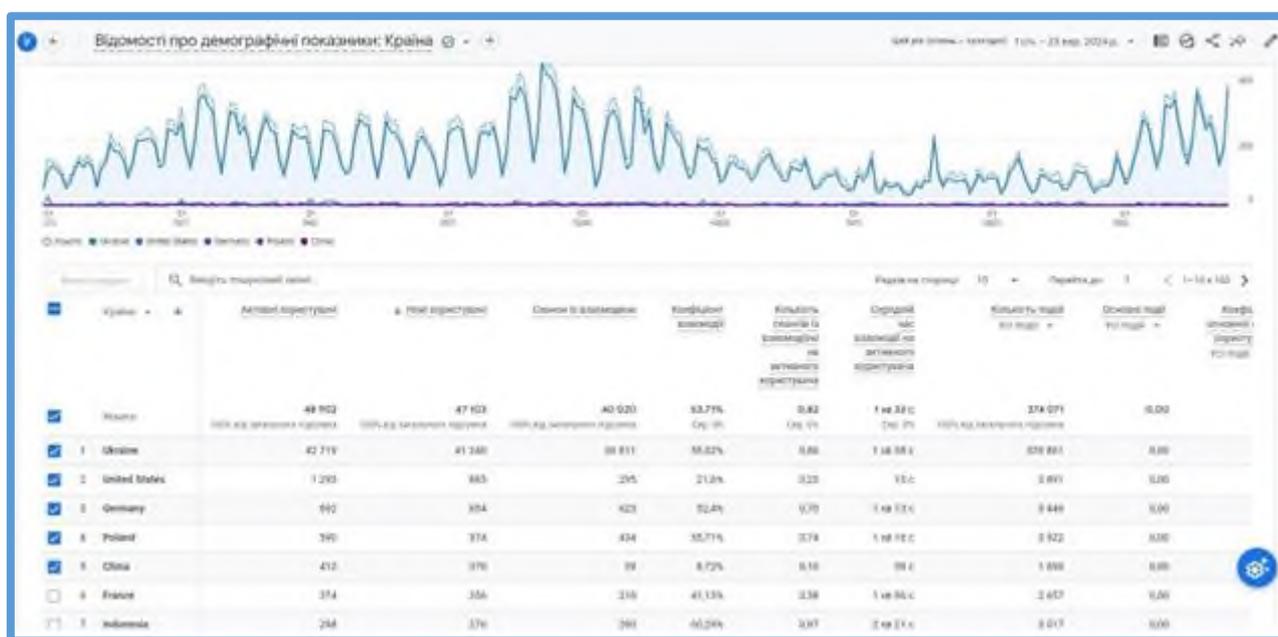

Рис. 1. Статистика відвідування цифрового ресурсу «Педагоги України та світу» протягом 2024 р. відповідно до даних Google Analytics

Поняттєво-категоріальний апарат дослідження

У своїй науковій розвідці використовуємо кілька ключових понять: педагогічна історіографія, педагогічна біографіка, цифрова педагогічна біографіка.

За визначенням Л. Березівської (2021), «Педагогічна історіографія в широкому розумінні – це сфера наук, знань, яка вивчає розвиток історико-педагогічної науки та її закономірності; у вузькому це сукупність напрацювань

із різних проблем історії педагогіки, освіти (освітні процеси та явища, педагогічна думка) у певний історичний період».

Педагогічну біографіку розглядаємо як багатовимірний феномен освіти і науки, компонент інформаційного ресурсу українського суспільства, міждисциплінарну галузь науки, тісно пов'язану з педагогікою, історією, бібліографією (Березівська, 2023, с. 27).

Цифрова педагогічна біографіка – це сучасний напрям історико-педагогічних досліджень, що поєднує біографічні дані про видатних педагогів із можливостями цифрових технологій. Вона сприяє глибшому розумінню розвитку освіти, педагогічних ідей та їхнього впливу на історію педагогіки, сучасну педагогіку й освіту загалом; відіграє ключову роль у збереженні та популяризації педагогічної спадщини. Оцифрування біографічних даних про освітян забезпечує їхню доступність для широкого загалу, дає змогу зберігати унікальні документи, листи, праці та спогади про педагогів. Завдяки цифровим ресурсам, таким як бази даних, онлайн-архіви та мультимедійні проекти, біографічні матеріали стають доступними миттєво, що сприяє активному залученню студентів, дослідників і всіх, хто цікавиться історією освіти. Використання інтерактивних технологій робить цей процес ще більш ефективним. Цифрова педагогічна біографіка також створює умови для міждисциплінарних наукових досліджень у сфері історії педагогіки, культурології та освітньої аналітики; дає можливість порівнювати педагогічні традиції різних епох і регіонів, що сприяє глибшому розумінню освітніх процесів. Важливим аспектом є її роль у формуванні національного гуманітарного простору. Як складова цифрової гуманітаристики, цифрова біографіка об'єднує зусилля істориків освіти, біографістів та бібліографів, підтримуючи розвиток української наукової термінології та культурної пам'яті (Berezivska et al., 2022).

Різні аспекти створення та функціонування цифрового інформаційно-бібліографічного ресурсу «Педагоги України та світу» вивчають сучасні

українські дослідники (Л. Березівська, Н. Вараксіна, Є. Демида, Т. Дерев'янка, О. Міхно, Т. Павленко, О. Пінчук, Х. Середа, С. Тарнавська, С. Хопта, Н. Чала, Н. Якобчук та ін).

У результаті історіографічного пошуку віднайдено 16 статей, де більшою чи меншою мірою порушено питання, пов'язані з розглядуваним ресурсом. Варто зазначити, що ми не брали до уваги матеріали конференцій і тези вчених, присвячені зазначеним проблемам. Аналіз цих праць потребує окремого дослідження.

Відібрані публікації класифіковано за різними ознаками: мовою видання; типами видань, у яких ці матеріали опубліковано; тематичним спрямуванням.

Встановлено, що переважають праці, написані українською мовою. З 16 публікацій лише дві представлені англійською мовою (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл публікацій за мовою видання

Проаналізувавши матеріали за типами видань, у яких вони опубліковані, з'ясовано, що з 16 праць дві оприлюднено в електронному фаховому виданні України категорії «А», що індексується в міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, 12 – у наукових фахових видання України категорії «Б», 1 – у закордонному науковому виданні, 1 – в українському науковому виданні (рис. 3).

Рис. 3. Розподіл публікацій за типами видань

За тематичним спрямуванням ми умовно поділили всі віднайдені розвідки на чотири групи. Детально інформацію представлено на рис. 4.

До першої групи належать матеріали, які висвітлюють електронний ресурс загалом: його структуру, вплив на розвиток цифрової гуманітаристики, значення для поширення цифрового педагогічного біографічного знання в інформаційному просторі України світу тощо. Це, зокрема, стаття Л. Березівської «Електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як основа професійної підготовки педагогів», де авторка розкрила його зміст, функції, значення для поступу педагогічної біографіки (Березівська, 2019). Сюди ж відносимо спільну працю Л. Березівської, О. Пінчук, С. Хопти, Є. Демиди та Х. Середи «Creation of information and bibliographic resource “Outstanding educators of Ukraine and the world” and its influence on the development of digital humanities», у якій висвітлено специфіку створення ресурсу, його значення в порівняльному вимірі з аналогічними українськими й закордонними електронними біографічними ресурсами. Крім того, науковцями визначено пріоритетні завдання щодо вдосконалення аналізованого ресурсу, зокрема перспективи наповнення і

шляхи оновлення інформації, внесення якісних змін у його функціональні можливості (Berezivska et al., 2022).

Наступна група представлена матеріалами, де електронний ресурс розглянуто побіжно з-поміж інших цифрових засобів / інструментів або як елемент вебпорталу ДНПБ у контексті досліджуваної вченими проблематики. Про це, зокрема, йдеться в колективній публікації «The webportal of V. O. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine as an information resource for implementation of research in education, pedagogy and psychology», автори якої, детально аналізуючи основні характеристики, функції і роль вебпорталу бібліотеки для здійснення розвідок у галузі освіти, педагогіки та психології, акцентують увагу й на одному з його складників – електронному ресурсі «Педагоги України та світу» (Berezivska et al., 2020). У статті «Цифровий ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри» розроблення зазначеного ресурсу і робота над постійним оновленням його контенту представлені як основа, що дала змогу виникнути ще одному цифровому засобу поширення педагогічного біографічного знання серед широких верст громадськості – онлайн-проекту «Ми стоїмо на плечах наших попередників...» (Березівська & Деревянко, 2020).

Третя група публікацій є найчисельнішою. До неї входять розвідки вчених, присвячені конкретній сторінці ресурсу, яка у свою чергу висвітлює життєвий шлях і творчу спадщину певного педагога [наприклад, Дж. Дьюї (Чала, 2020), О. В. Духновича (Тарнавська, 2023), Г. Кершенштейнера (Демида, 2019), М. М. Ланге (Демида, 2018), М. Монтессорі (Хопта, 2020b), І. С. Орлая (Демида, 2020), Олени Пчілки (Хопта, 2020a), О. Я. Савченко (Павленко, 2022), В. О. Сухомлинського (Павленко, 2018), С. Френе (Павленко, 2021)]. Як правило, автори розкривають структуру, зміст персональної сторінки, особливості й підходи до її створення.

Четверту групу утворюють праці, де представлено кілька сторінок ресурсу з інформацією про педагогів, котрих об'єднує спільна ознака. Так,

автори публікації під назвою «Персоналії зарубіжних реформаторів кінця ХІХ – початку ХХ століття електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» як джерело досвіду освітніх перетворень» подали детальну характеристику змісту та наповнення рубрик сторінок цифрового ресурсу, присвячених Л. Гурліту, Дж. Дьюї, Р. Зейделю, Г. Кершенштейнеру, В. Лаю, М. Монтессорі, С. Френе (Хопта & Демида, 2021). Цікавою є розвідка Т. Павленко та Х. Середи «Репрезентація наукової спадщини вчених НАПН України на сторінках електронного ресурсу “Педагоги України та світу”». У ній здійснено аналіз сторінок цього ресурсу, які висвітлюють життя і творчі напрацювання вчених Національної академії педагогічних наук України (І. А. Зязюн, О. П. Рудницька, О. Я. Савченко, Н. Ф. Скрипченко, М. Д. Ярмаченко), зокрема представлено дані щодо їх відвідування за різними параметрами (Павленко & Середа, 2024).

Рис. 4. Розподіл публікацій за тематичним спрямуванням

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Отже, під час історіографічного аналізу проблеми про цифровий інформаційно-бібліографічний ресурс «Педагоги України та світу» у контексті відкритої науки виявлено 16 публікацій. Встановлено, що вони забезпечують теоретико-методологічні основи розроблення електронних біографічних

ресурсів і технологію їх упровадження, сприяють поширенню і популяризації цифрового педагогічного біографічного знання в освітньо-науковому просторі України та світу в контексті євроінтеграції.

Віднайдені праці систематизовано й класифіковано за декількома ознаками: мовою видання; типами видань, у яких ці матеріали опубліковано; тематичним спрямуванням. Отримані результати унаочнено та представлено на відповідних графіках. З'ясовано, що переважають українськомовні статті (14) і лише 2 оприлюднено англійською мовою.

Аргументовано, що автори здебільшого публікують власні розвідки в українських фахових виданнях категорії «Б» – загалом 12. Позитивним явищем вважаємо представлення праць про цифровий ресурс (усього – 2) в електронному фаховому виданні категорії «А», що індексується в міжнародній наукометричній базі даних Web of Science. Це, безумовно, сприяє ознайомленню більш широкої аудиторії, зокрема закордонної наукової спільноти, з ресурсом.

За тематичним спрямуванням усі віднайдені розвідки умовно поділено на чотири групи: публікації, які висвітлюють цифровий ресурс загалом; статті, де ресурс згадується побіжно в контексті досліджуваної авторами проблематики; матеріали, присвячені конкретній сторінці ресурсу; праці, де представлено кілька сторінок, об'єднаних спільною ознакою. З'ясовано, що найчисельнішою є третя група.

Подальшого вивчення потребують матеріали конференцій і тези українських учених, де порушено різноманітні питання щодо функціонування й розвитку електронного ресурсу «Педагоги України та світу», а також праці закордонних науковців про технології створення, зміст, підходи до поширення в інформаційному просторі цифрових біографічних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Березівська, Л. Д. (2019). Електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як основа професійної підготовки педагогів. У В. Г. Кремень (Ред.) *Освіта для миру = Edukacja dla pokoju* (т. 2, с. 222–228). Київ: Юрка Любченка. https://lib.iitta.gov.ua/717478/1/стаття_2019.pdf.

- Березівська, Л. Д., & Дерев'яно, Т. М. (2020). Цифровий ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри». *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2(1), 1–3. <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/%20journal/article/view/54>.
- Березівська, Л. Д. (2021). Педагогічна історіографія. У В. Г. Кремень (Ред.), *Енциклопедія освіти* (с. 716). Юрінком Інтер. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732672/>.
- Березівська, Л. Д. (2023). Педагогічна біографіка України як носій національно-патріотичної свідомості: діалог поколінь. У *Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання: збірник тез методологічного семінару* (с. 26–28). НАІР. <https://lib.iitta.gov.ua/735035/>.
- Биков В. Ю., & Лупаренко Л. А. (2023). Програмно-функціональні аспекти створення й підтримки українських онлайн-ресурсів енциклопедичного призначення. *Інформ. технології і засоби навчання = Inform. Technologies and Learning Tools*, 95(3), 162–182. [doi: 10.33407/itlt.v95i3.5331](https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5331).
- Демида, Є. (2018). Джерельна база дослідження життя й творчої спадщини М. М. Ланге (1858–1921) – сегмент електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. *Науково-педагогічні студії*, (2), 25–34. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2018-2-25-34>
- Демида, Є. (2019). Відображення творчого спадку німецького педагога-реформатора кінця XIX – початку XX століття Георга Кершенштейнера в електронному джерельному ресурсі на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. *Науково-педагогічні студії*, (3), 44–55. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2019-3-44-55>.
- Демида, Є. (2020). Постать І. С. Орлая (1770–1829) – джерело електронного інформаційного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. *Історико-педагогічний альманах*, (1), 37–43. <https://doi.org/10.31499/2307-4833.1.2020.217303>.
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. (2025). *Педагоги України та світу*. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliografichni-resursy/vydatni-pedahohy/>.
- Кабінет Міністрів України (2022, 8 жовтня). *Про затвердження національного плану щодо відкритої науки* (892-р). <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-natsionalnoho-planu-shchodo-vidkrytoi-nauky-892-081022>.
- Курганова, О. Ю. & Лобузін, К. В. (2022) Освітній потенціал електронних виставок історико-культурних фондів наукової бібліотеки. *Інформ. технології і засоби навчання = Inform. Technologies and Learning Tools*, 89(3), 249–265. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4140>.
- Мар'єнко, М. В., Шишкіна, М. П., & Коновал, О. А. (2022). Методологічні засади формування хмаро орієнтованих систем відкритої науки у закладах вищої педагогічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання = Inform. Technologies and Learning Tools*, 89(3), 209–232. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4981>.
- Національна академія педагогічних наук України. (2024, 22 серпня). *Концепція розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024–2030 роки*. <https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/3373/>.
- Павленко, Т. (2018). Творча спадщина В. О. Сухомлинського в електронних ресурсах. *Витоки педагогічної майстерності*, (22), 161–166. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2018.22.185277>.
- Павленко, Т. (2021). Репрезентація спадщини педагога-реформатора Селестена Френе в електронному ресурсі «Видатні педагоги України та світу». *Науково-педагогічні студії*, (5), 185–193. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2021-5-185-193>.
- Павленко, Т. (2022). Сторінка «О. Я. Савченко (1942–2020)» як складник електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу». *Науково-педагогічні студії*, (6), 193–203.

<https://doi.org/10.32405/2663-5739-2022-6-193-203>.

- Павленко, Т., & Серета Х. В. (2024). Репрезентація наукової спадщини вчених НАПН України на сторінках електронного ресурсу «Педагоги України та світу». *Інноваційна педагогіка*, (78), 22–26. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744643/>.
- Тарнавська, С. В. (2023). Презентація постаті О. В. Духновича (1803–1865) в електронному інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу». *Науково-педагогічні студії*, (7), 238–251. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2023-7-238-251>.
- Хопта, С. (2020а). Постать Олени Пчілки у структурі інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. *Історико-педагогічний альманах*, (1), 31–36. <https://doi.org/10.31499/2307-4833.1.2020.217302>.
- Хопта, С. (2020б). Постать Марії Монтесорі в інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. *Науково-педагогічні студії*, (4), 75–89. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2020-4-75-89>.
- Хопта, С. М., & Демида, Є. Ф. (2021) Персоналії зарубіжних реформаторів кінця ХІХ – початку ХХ століття електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» як джерело досвіду освітніх перетворень. *Інноваційна педагогіка*, 34(1), 23–30. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/34-1.4>.
- Чала, Н. (2020). Педагогічна діяльність Дж. Дьюї в електронному інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу». *Вісник Книжкової палати*, (11), 23–28. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.11\(292\).23-28](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.11(292).23-28).
- Arthur, P. L. (2014). Biographical Dictionaries in the Digital Era. In: Arthur, P. L., Bode, K. (eds) *Advancing Digital Humanities*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137337016_6.
- Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., & Varaksina, N. V. (2020). The webportal of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine as an information resource for implementation of research in education, pedagogy and psychology. *Інформ. технології і засоби навчання = Inform. Technologies and Learning Tools*, 78(4), 249–265. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4055>.
- Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., Hopta, S. M., Demyda, Ye. F., & Sereda, Kh. V. (2022). Creation of information and bibliographic resource «Outstanding pedagogues of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities. *Інформ. технології і засоби навчання = Inform. Technologies and Learning Tools*, 87(1), 1–17. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4825>.
- Huvönen, E., Leskinen, P., Tamper, M., Rantala, H., Ikkala, E., Tuominen, J., & Keravuori, K. (2019). BiographySampo – Publishing and enriching biographies on the Semantic Web for digital humanities research. In A. Harth, S. Kirrane, A. Ngonga Ngomo, S. Decker, & J. Simperl (Eds.), *The Semantic Web: ESWC 2019 Satellite Events. ESWC 2019. Lecture Notes in Computer Science* (Vol. 11762, pp. 574–589). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21348-0_37.
- Skarl, S. (2012). This is your life: A collection of online biographical resources. *College & Research Libraries News*. <https://crln.acrl.org>.

REFERENCES

- Berezivska, L. D. (2019). Elektronnyi informatsiino-bibliografichnyi resurs «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» yak osnova profesiinoi pidhotovky pedahohiv. In V. G. Kremen (Red.) *Osvita dlia myru = Edukacja dla pokoju* (vol. 2, p. 222–228). Kyiv: Yurka Liubchenka. https://lib.iitta.gov.ua/717478/1/стаття_2019.pdf [in Ukrainian]
- Berezivska, L. D., & Derevianko, T. M. (2020). Tsyfrovyyi resurs «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» y onlain-proiekt «My stoimo na plechakh nashykh poperednykiv: Vydatni pedahohy-yuviliary». *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 2(1), 1–3.

- <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/%20journal/article/view/54> [in Ukrainian]
- Berezivska, L. D. (2021). Pedahohichna istoriohrafia. In V. G. Kremen (Red.), *Entsyklopediia osvity* (p. 716). Yurinkom Inter. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732672/> [in Ukrainian]
- Berezivska, L. D. (2023). Pedahohichna biohrafika Ukrainy yak nosii natsionalno-patriotychnoi svidomosti: dialoh pokolin. In *Natsionalno-patriotychno vykhovannia ditei ta molodi v umovakh voiennoho stanu ta povoiennoho vidnovlennia Ukrainy: stratehii i zavdannia: zbirnyk tez metodolohichnoho seminaru* (p. 26–28). NAIR. <https://lib.iitta.gov.ua/735035/> [in Ukrainian]
- Bykov V. Yu., & Luparenko L. A. (2023). Prohramno-funksionalni aspekty stvorennia y pidtrymky ukrainskykh onlain-resursiv entsyklopedychnoho pryznachennia. *Information Technologies and Learning Tools*, 95(3), 162–182. <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5331> [in Ukrainian]
- Demyda, Ye. (2018). Dzherelna baza doslidzhennia zhyttia y tvorchoi spadshchyny M. M. Lanhe (1858–1921) – sehment elektronnoho resursu «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteki Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho. *Research and Educational Studies*, (2), 25–34. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2018-2-25-34> [in Ukrainian]
- Demyda, Ye. (2019). Vidobrazhennia tvorchoho spadku nimetskoho pedahoha-reformatora kintsia KhIKh – pochatku KhKh stolittia Heorha Kershenshteinera v elektronnomu dzherelnomu resursi na portali DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. *Research and Educational Studies*, (3), 44–55. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2019-3-44-55>.
- Demyda, Ye. (2020). Postat I. S. Orlaia (1770–1829) – dzherelo elektronnoho informatsiinoho resursu «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. *Educational History Review*, (1), 37–43. <https://doi.org/10.31499/2307-4833.1.2020.217303>.
- Derzhavna naukovo-pedahohichna biblioteka Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho. (2025). *Pedahohy Ukrainy ta svitu*. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>.
- Kabinet Ministriv Ukrainy (2022, October 8). *Pro zatverdzhennia natsionalnoho planu shchodo vidkrytoi nauky* (892-r). <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-natsionalnoho-planu-shchodo-vidkrytoi-nauky-892-081022> [in Ukrainian]
- Kurhanova, O. Yu. & Lobuzina, K. V. (2022) Osvitnii potentsial elektronnykh vystavok istoryko-kulturnykh fondiv naukovo biblioteki, *Information Technologies and Learning Tools*, 89(3), 249–265. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4140> [in Ukrainian]
- Marienko, M. V., Shyshkina, M. P., & Konoval, O. A. (2022). Metodolohichni zasady formuvannia khmaro oriientovanykh system vidkrytoi nauky u zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity. *Information Technologies and Learning Tools*, 89(3), 209–232. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4981> [in Ukrainian]
- Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy. (2024, August 22). *Kontseptsiiia rozvytku vidkrytoi nauky v NAPN Ukrainy na 2024–2030 roky*. <https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/3373/> [in Ukrainian]
- Pavlenko, T. (2018). Tvorchia spadshchyna V. O. Sukhomlynskoho v elektronnykh resursakh. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti*, (22), 161–166. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2018.22.185277> [in Ukrainian]
- Pavlenko, T. (2021). Rerezentatsiia spadshchyny pedahoha-reformatora Selestena Frene v elektronnomu resursi «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu». *Research and Educational Studies*, (5), 185–193. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2021-5-185-193> [in Ukrainian]
- Pavlenko, T. (2022) Storinka «O. Ya. Savchenko (1942–2020)» yak skladnyk elektronnoho resursu «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu». *Research and Educational Studies*, (6), 193–203. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2022-6-193-203> [in Ukrainian]
- Pavlenko, T., & Sereda, Kh. V. (2024). Rerezentatsiia naukovo spadshchyny vchenykh NAPN Ukrainy na storinkakh elektronnoho resursu «Pedahohy Ukrainy ta svitu». *Innovative*

- Pedagogy*, (78), 22–26. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744643/> [in Ukrainian]
- Tarnavska, S. V. (2023). Prezentatsiia postati O. V. Dukhnovycha (1803–1865) v elektronnomu informatsiino-bibliografichnomu resursi «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu». *Research and Educational Studies*, (7), 238–251. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2023-7-238-251> [in Ukrainian]
- Khopta, S. (2020a). Postat Oleny Pchilky u strukturi informatsiino-bibliografichnoho resursu «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. *Educational History Review*, (1), 31–36. <https://doi.org/10.31499/2307-4833.1.2020.217302> [in Ukrainian]
- Khopta, S. (2020b). Postat Marii Montessori v informatsiino-bibliografichnomu resursi «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. *Research and Educational Studies*, (4), 75–89. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2020-4-75-89> [in Ukrainian]
- Khopta, S. M., & Demyda, Ye. F. (2021). Personalii zarubizhnykh reformatoriv kintsia XIX – pochatku XX stolittia elektronnoho resursu «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» yak dzherelo dosvidu osvितnikh peretvoren. *Innovative Pedagogy*, 34(1), 23–30. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/34-1.4> [in Ukrainian]
- Chala, N. (2020). Pedahohichna diialnist Dzh. Diui v elektronnomu informatsiino-bibliografichnomu resursi «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu». *Bulletin of the Book Chamber*, (11), 23–28. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.11\(292\).23-28](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.11(292).23-28) [in Ukrainian]
- Arthur, P. L. (2014). Biographical Dictionaries in the Digital Era. In: Arthur, P. L., Bode, K. (eds) *Advancing Digital Humanities*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137337016_6.
- Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., & Varaksina, N. V. (2020). The webportal of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine as an information resource for implementation of research in education, pedagogy and psychology. *Information Technologies and Learning Tools*, 78(4), 249–265. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4055>.
- Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., Hopta, S. M., Demyda, Ye. F., & Sereda, Kh. V. (2022). Creation of information and bibliographic resource «Outstanding pedagogues of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities. *Information Technologies and Learning Tools*, 87(1), 1–17. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4825>.
- Hyvönen, E., Leskinen, P., Tamper, M., Rantala, H., Ikkala, E., Tuominen, J., & Keravuori, K. (2019). BiographySampo – Publishing and enriching biographies on the Semantic Web for digital humanities research. In A. Harth, S. Kirrane, A. Ngonga Ngomo, S. Decker, & J. Simperl (Eds.), *The Semantic Web: ESWC 2019 Satellite Events. ESWC 2019. Lecture Notes in Computer Science* (Vol. 11762, pp. 574–589). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21348-0_37.
- Skarl, S. (2012). This is your life: A collection of online biographical resources. *College & Research Libraries News*. <https://crln.acrl.org>.

Khrystyna Sereda,
Researcher of the Department
of Pedagogical Source Studies and Biographistics
V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational
Library of Ukraine
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID: 0000-0002-4510-7173
e-mail: seredak83@gmail.com

Tetiana Derevianko,
Junior Researcher of the Department
of Pedagogical Source Studies and Biographistics
V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational
Library of Ukraine
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID: 0000-0003-3980-7584
e-mail: t.derevyanko@ukr.net

DIGITAL RESOURCE «PEDAGOGUES OF UKRAINE AND THE WORLD» IN THE CONTEXT OF OPEN SCIENCE: HISTORIOGRAPHICAL ASPECT

Abstract. The article presents a historiographic analysis of the problem of the digital information and bibliographic resource “Pedagogues of Ukraine and the World” of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine in the context of open science. The relevance of the investigation is justified by the importance of a holistic consideration of the Ukrainian scientists' works dedicated to various aspects of functioning of the specified resource, which would enable determination of promising areas for further study. The concepts of pedagogical historiography, pedagogical biography and digital pedagogical biography have been updated in the context of dissemination of digital pedagogical biographical knowledge. The importance of the electronic resource for the popularization of pedagogical biographical knowledge has been emphasized, which, in addition, is openly accessible and, due to this, contributes to the implementation of the National Open Science Plan and the Concept for the Development of Open Science in the National Academy of Educational Sciences of Ukraine for 2024–2030.

The Ukrainian scientists' works on the resource under consideration have been selected, systematized and classified according to several criteria: the language of publication; the types of publications in which these materials were published; thematic focus. The results obtained have been visualized and presented in the corresponding graphs. The prevalence of Ukrainian-language articles has been found out; to publish the conducted investigations, the authors give preference to Ukrainian professional scientific editions of Category “B”. According to the thematic focus, all the discovered works are conditionally divided into four groups: publications that cover the digital resource in general; articles where the resource is mentioned in passing in the context of the issues studied by the authors; materials dedicated to a specific page of the resource; works where several pages are presented, united by a common feature. It has been established that the third group is the most numerous.

The prospects for further research have been identified, which consist in studying conference materials and theses of Ukrainian scientists on various aspects of functioning of the electronic resource “Pedagogues of Ukraine and the World”, as well as foreign scientists' works on technologies of creation, content and approaches

to dissemination of digital biographical resources in the information space.

Keywords: digital information and bibliographic resource “Pedagogues of Ukraine and the World”, open science, open access policy, pedagogical historiography, digital pedagogical biography.